

THUISCOMPAGNIE IN EEN NOTENDOP

Thuiscompagnie ondersteunt gezinnen in armoede met minderjarige kinderen. Het wil de levenskwaliteit van mensen in armoede verhogen. Dit hoofdstuk geeft je in een notendop een overzicht van de werking van Thuiscompagnie zoals die in de praktijk vorm krijgt.

1. THUISCOMPAGNIE - EEN TOTAAL PROJECT

Mensen in armoede willen net als iedereen een thuis waar het fijn is om te wonen, gelukkige kinderen met een veelbelovende toekomst, meetellen in onze samenleving. Als de moeilijke omstandigheden die hun leven tekenen hun krachten te boven gaan, moet de samenleving er zijn om hen te ondersteunen in plaats van hen met de vinger te wijzen.

Thuiscompagnie is een project dat maatschappelijk kwetsbare gezinnen met minderjarige kinderen ondersteunt. Dit project wil de levenskwaliteit van deze gezinnen verhogen en zo de ontwikkelingskansen van de kinderen vergroten.

Thuiscompagnie heeft **drie grote krachtlijnen**:

- Er moet meer afstemming komen van de hulpverlening aan mensen in armoede. Niet alleen afstemming tussen hulpverleners onderling maar vooral afstemming op de levensdoelen van het gezin. We doen hiervoor onder meer een beroep op het Lokaal Cliëntoverleg (LCO).
- Er moeten meer mogelijkheden komen voor praktische hulpverlening. Veel hulpverlening is vooral verbaal. Er wordt gesproken over hoe problemen aangepakt kunnen worden. Gezinnen zitten vaak met een hoop praktische problemen die ze niet opgelost krijgen. We ondersteunen gezinnen om hun huishouden op orde te krijgen. Niet door het voor hen te doen maar door het samen met hen te doen. Zo kunnen ze al doende en met kleine stappen dingen leren en meer greep op hun eigen leven krijgen. Hiervoor werken we samen met diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Verzorgenden kunnen naast praktische vaardigheden, ook andere krachten zoals nabijheid, vertrouwen of creativiteit in het gezin binnenbrengen. Soms is er hulp nodig voor het uitvoeren van kleine herstellingen, onderhoudswerken in de tuin enz. De inzet van klussendiensten komt daaraan tegemoet.
- Hulpverlening moet inzetten op sociale ondersteuning. Het sociale netwerk van gezinnen in armoede volstaat immers niet altijd om de nodige ondersteuning te bieden, hun toegang tot het sociale kapitaal is beperkt enz. Opgeleide vrijwilligers kunnen daarbij ondersteunend werken. Ze kunnen in het gezin een klankbord zijn en vormen een brug naar de samenleving.

Thuiscompagnie wil de waaier van ondersteuningsmogelijkheden aan kwetsbare gezinnen vergroten. Dat betekent niet dat elk kwetsbaar gezin op al deze ondersteuningsvormen en diensten een beroep doet. De ondersteuning wordt afgestemd op de behoeften van het gezin.

2. THUISCOMPAGNIE EEN SPECIFIEKE VORM VAN GEZINSZORG

Uit het voorgaande blijkt dat Thuiscompagnie heel wat mogelijkheden biedt om maatschappelijk kwetsbare gezinnen te ondersteunen. De term Thuiscompagnie slaat zowel op de hele projectaanpak als op de specifieke, versterkende en verbindende, inzet van verzorgenden in maatschappelijk kwetsbare gezinnen met minderjarige kinderen. De term Thuiscompagnie is niet alleen een term die een plaats krijgt in de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg, we hanteren de term ook om deze aanpak bekend te maken bij hulpverleners en gezinnen.

[De verzorgende van Thuiscompagnie?] Het is zo meer iemand anders die er bij komt, die erbij betrokken wordt bij het gezin. Dat vind ik dan wel fijn dat als ze hier de deur uit is, dan is dat en dat gedaan. ... Het is voor het hele gezin dat ze komt. Ze is ook bezig met de kleine: spelen, tekenen, wandelen. Ze betreft de kleine ook met de hulp die ze geeft. Het is eigenlijk meer een helpende hand. Ja, poetswerk doet die ook natuurlijk, maar meer helpend eigenlijk. De bedoeling is: zij doet iets, dat gij er dan ook bij helpt. ... Ja, een heel takenpakket. Daar valt soms den afwas onder. Ze helpt dan met de afwas, den ene wast af, den andere droogt af, de boodschappen, ze helpt soms met koken, de aardappelen schillen, borstelen, dweilen, de tafel opruimen of was helpen opplooiën of was helpen ophangen. Eigenlijk op alle vlak, hoe dat ge het moet aanpakken. Het is een groot takenpakket. Maar ook meer een, hoe noemen ze dat? Meer een begeleiding. Die helpt u dan ook met uw problemen. Dus meer zo een contactpersoon. Ge kunt daar tegen vertellen wat dat ge wilt, ... ze helpt u dan. (vader Robert)

Verzorgenden van Thuiscompagnie worden 4 uur of meer per week ingezet in maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Zoals in het voorgaande punt vermeld, bieden ze praktische ondersteuning en doen ze dat 'samen met de gezinnen', vanuit respect voor wie ze zijn. Richtvragen om die ondersteuning vorm te geven zijn: Wat vinden ze zelf belangrijk? Wat willen ze met hun leven? De ondersteuning gebeurt op hun tempo, stapsgewijs (bv. eerst rust brengen), met erkenning van hun inzet (bv. positieve zien en benoemen) en rekening houdend met hun draagkracht. Het relationele aspect is bijzonder belangrijk. Het is bepalend of de verzorgende in het gezin mag blijven komen. Door deze versterkende en verbindende aanpak, beogen we hen (terug) in verbinding te brengen met zichzelf, de anderen en de samenleving (zie Bind-Kracht), hun levenskwaliteit te verhogen, hen terug greep te geven op hun leven. Deze aanpak stelt bijzondere eisen aan de verzorgende en haar dienst.

Vijf zaken vragen bijzondere aandacht:

1. De doelstelling van het inzetten van de verzorgende.

De klemtoon ligt expliciet op het 'ontwikkelen van de mogelijkheden van het gezin'. Dit vraagt dat de verzorgende niet zomaar huishoudelijke taken uitvoert of overneemt, maar met het gezin samenwerkt. Ze ondersteunt het gezin bij de persoonsverzorging en het huishouden en biedt algemene psychosociale en pedagogische ondersteuning.

2. De visie op armoede en oog voor de autonomie, het tempo en de evolutie van het gezin.

Armoede is een structureel probleem dat zich op verschillende levensdomeinen laat voelen. De ondersteuning moet inzetten op de autonomie en krachten van het gezin. De keuze laten bij het gezin en datgene doen wat het gezin nodig heeft om die keuze te realiseren, is essentieel.

3. Het belang van de relatie en de open communicatie tussen de verzorgende en de gezinsleden.

De normen en de leefwereld van de verzorgende en het gezin kunnen (sterk) verschillen. De verzorgende brengt een stuk van haar eigen leefwereld mee in het gezin. Ze is een brug naar de samenleving. Het gezin wordt met respect benaderd en niet veroordeeld voor hun anders zijn.

4. De nood aan ondersteuning is niet uitsluitend gerelateerd aan een medische problematiek of zorgafhankelijkheid. Zo deze elementen al aanwezig zijn, zijn er nog andere redenen om gezinszorg in te zetten.

5. Afstemming met andere hulpverleners.

Naast de verzorgende zijn er meestal ook andere hulpverleners die het gezin opvolgen of ondersteuning bieden. Afstemming tussen al de betrokkenen is een voorwaarde opdat de hulp effectief ondersteunend kan zijn en geen bijkomende belasting vormt.

De verzorgenden die in Thuiscompagnie ingezet worden, krijgen een specifieke training en intervisie in functie van het versterkend en verbindend werken met mensen in armoede. Ze worden in hun dienst intensiever ondersteund dan verzorgenden die in 'reguliere' situaties werken. Dat is nodig omwille van: (1) de emotionele belasting, (2) hun opdracht die afwijkt van wat verzorgenden 'gewoon' zijn te doen en (3) de diversiteit van vragen en moeilijkheden waarmee ze te maken krijgen.

Dit draaiboek laat zien wat het concreet betekent om verzorgenden op een versterkende en verbindende manier in te zetten in maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Doorheen het lezen zal je duidelijk worden dat de bril waardoor naar mensen in armoede gekeken wordt, bepalend is voor de kansen die kwetsbare mensen in werkelijkheid krijgen om 'hun eigen lot in handen te nemen'.

Diensten die het verschil willen maken voor de kansen van kinderen in kwetsbare gezinnen, engageren zich tot een andere manier van kijken. Ze focussen op krachten en mogelijkheden zonder problemen te ontkennen, ze verlaten de uniforme aanpak en creëren ruimte voor dialoog op alle niveaus. Deze diensten zullen hun geloof en vertrouwen in maatschappelijk kwetsbare gezinnen duidelijk moeten communiceren. Ze zijn belangrijke ambassadeurs van de versterkende en verbindende aanpak. Kortom, ze zijn een van de schakels om tot een (meer) afgestemd ondersteuningskader te komen. Dit kader bestaat uit een netwerk dat opkomt voor betere levensomstandigheden voor deze gezinnen. Het betreft toegankelijke lokale diensten wiens aanbod kwetsbare mensen ten goede komt en hulpverleningsorganisaties die inzetten op een hulpverlening die echt helpt (en bijvoorbeeld niet alleen zegt 'wat zou moeten'). De lokale gemeenschap die dit realiseert kan dan worden ervaren als een solidaire en toegewijde gemeenschap waarin deze gezinnen terug een plek voor zichzelf kunnen zien. Deze aanpak kan de contextuele stress in arme gezinnen aanzienlijk verminderen.

Versterkend en verbindend werken vraagt van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg:

- verzorgenden die worden opgeleid en ondersteund om verbindend en versterkend te werken,
- een medewerker die de verzorgende (en eventueel de leidinggevende van deze verzorgenden) kan ondersteunen en coachen vanuit een versterkend en verbindend kader, die de aanmeldingen opneemt, de intakegesprekken voert en het gezin en de verzorgende opvolgt,
- een management dat deze werkwijze ondersteunt, het ondersteunen van kwetsbare gezinnen tot zijn opdracht rekent en daarvoor de nodige ruimte creëert.

Hoe een dienst daar in de praktijk vorm aan kan geven, kan je lezen in hoofdstuk 11.

3. THUISCOMPAGNIE SAMENWERKING TUSSEN VELE PARTNERS

Het project Thuiscompagnie (www.limburg.be/thuiscompagnie) is een initiatief van de provincie Limburg. Op 31 augustus 2010 besliste het directiecomité van **Limburg Sterk Merk (LSM)** om het provinciebestuur van Limburg een toelage te geven voor dit project. Aanvankelijk liep de projectperiode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2013, maar ook daarna zette het provinciebestuur verder in op dit project.

AFSTEMMING VAN DE HULPVERLENING

OCMW'S

- Lokaal Cliëntoverleg organiseren als dat nodig is

ACTOREN UIT HET BREDE WELZIJNS- EN HULPVERLENINGSVELD

PRAKTISCHE ONDERSTEUNING AAN HUIS

DIENSTEN GEZINSZORG EN AANVULLENDE THUISZORG

(diensten van de ocmw's, van welzijnsregio Noord-Limburg en private diensten)

- verzorgenden laten opleiden in het versterkend en verbindend werken
- opgeleide verzorgenden inschakelen om gezinnen te ondersteunen
- instaan voor het coachen van deze verzorgenden binnen de organisatie
- de verantwoordelijken van de verzorgenden laten deelnemen aan de intervisie en supervisie binnen Thuiscompagnie

KLUSSENDIENSTEN:

- deelname aan het lerend netwerk 'klusmaat' van Stebo vzw
- uitvoeren van klussen laten aansluiten op het versterkend en verbindend hulpverleningskader

SOCIALE ONDERSTEUNING VAN GEZINNEN

DOMO HASSELT VZW

- vrijwilligers opleiden en ondersteunen
- vrijwilligers inschakelen om gezinnen te ondersteunen

Voor het realiseren van de doelstellingen van Thuiscompagnie werkt de provincie Limburg samen met **andere partners**. Verschillende diensten staan in voor **de concrete uitvoering** van Thuiscompagnie.

We kunnen op alle (44) **Limburgse OCMW's** rekenen voor het organiseren van **Lokaal Cliënt-overleg** voor kwetsbare gezinnen. 34 OCMW's engageerden zich formeel in Thuiscompagnie:

As, Alken, Beringen, Bilzen, Bocholt, Bree, Diepenbeek, Dilsen Stokkem, Genk, Gingelom, Halen, Hamont Achel, Hasselt, Hechtel-Eksel, Herk de Stad, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Kinrooi, Kortesseem, Lanaken, Leopoldsburg, Lommel, Lummen, Maaseik, Maasmechelen, Meeuwen-Gruitrode, Neerpelt, Nieuwerkerken, Overpelt, Peer, Sint-Truiden, Voeren, Zonhoven en Zutendaal.

De diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg bieden praktische ondersteuning aan huis.
17 Diensten Gezinszorg en Aanvullende Thuiszorg doen mee:

- Familiehulp vzw Interregio Limburg & Leuven
- Landelijke Thuiszorg
- Solidariteit voor het Gezin vzw
- Thuiszorg De Voorzorg (Thuishulp Limburg)
- vzw Thuisverzorging de 'Eerste Lijn'
- Dienst gezinszorg Welzijnsregio Noord Limburg (staat voor 8 gemeenten)
- De diensten gezinszorg van OCMW Beringen, OCMW Diepenbeek, OCMW Dilsen Stokkem, OCMW Herk De Stad, OCMW Heusden-Zolder, OCMW Kinrooi, OCMW Leopoldsburg en OCMW Sint Truiden.
- Thuiszorgdiensten OCMW Lummen-Halen
- De dienst gezinszorg van OCMW Maasmechelen en OCMW Houthalen-Helchteren werkten in het startjaar mee.

Thuiscompagnie kan voor de uitvoering van de drie krijtlijnen rekenen op de **ondersteunende inzet** van verschillende actoren: Team Advies & Ondersteuning Ervaringsdeskundigen in de armoede, Bind-Kracht, Stebo vzw, Domo Hasselt vzw en verschillende organisaties uit het brede welzijnsveld.

Het **Team Advies & Ondersteuning Ervaringsdeskundigen in de armoede (TAO)** staat in voor het inbrengen van ervaringsdeskundigheid in het hele project en in de deelnemende organisaties. Samen met TAO werkt de provincie Limburg aan de volgende doelstellingen:

- de methodiek van het versterkend en verbindend werken in gezinnen in armoede verder ontwikkelen,
- aan heterogeen samengestelde groepen een basisvorming en verdieping geven over de binnenkant van armoede die beklijft,
- verzorgenden die werken in arme gezinnen ondersteunen met advies,
- de binnenkant van armoede inbrengen op de intervisies voor de coaches en de coördinatoren Lokaal Cliëntoverleg,
- werken rond de binnenkant van armoede in de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg,
- een goede communicatie over Thuiscompagnie opzetten naar mensen in armoede

Meer informatie over hun visie en aanpak kan je op hun website vinden: <http://www.tao-armoede.be>

Bind-Kracht is onze vormingspartner. De Bind-Krachttrainers Koen Vansevenant en Yola Thienpont geven vorming aan de verzorgenden en aan de verantwoordelijken van de verzorgenden. De verantwoordelijken kunnen bij hen terecht voor supervisie. De Bind-Krachttrainers worden ingeschakeld in de vormingen en terugkoppelingsmomenten voor Lokaal Cliëntoverleg-coördinatoren, reflectiedagen voor deelnemers aan het Lokaal Cliëntoverleg en voor leidinggevendenden van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Je leest meer over Bindkracht op de website www.bind-kracht.be.

Stebo vzw – Klusmaat – organiseert het lerend netwerk van klussendiensten. Een lerend netwerk rond klussen in kwetsbare gezinnen kan maar werken als klussendiensten bereid zijn om klussenmannen en ploegbazen te laten deelnemen. Volgende **klussendiensten** zijn aangesloten bij Klusmaat:

AKSI VZW, Wellen; Alternatief VZW, Hasselt; Cordium, Hasselt; CV Ons Dak Sociale huisvestingsmaatschappij, Maaseik; De Duizendpoot vzw, Heusden-Zolder; De Wiekslag vzw, Alken; De Winning, Lummen; De Wroeter Arbeidscentrum, Kortesseem; Familiehulp vzw, Halen; Goed Wonen, Brussel; Landelijke Thuiszorg, Wilese; Natuur-en Landschapsbeheer Limburg vzw, Bilzen; OCMW Halen; OCMW Herk-de-Stad; OCMW Kinrooi; OCMW Kortesseem; OCMW Zonhoven; SVK Land van Loon vzw Heers; Tuin en Klus vzw Houthalen; Vzw De Tuinklusser, Leopoldsburg; Welzijnsregio Noord-Limburg, Neerpelt.

Stebo vzw en de provincie Limburg richten zich op de volgende doelstellingen:

- de methodiekontwikkeling ‘klussen als element van een afgestemde en versterkende hulpverlening’ stimuleren,
- klussendiensten ondersteunen om versterkend en verbindend opdrachten uit te voeren bij gezinnen in armoede,
- minstens 75 klussenmannen en hun ploegbazen laten ontdekken hoe klussen uit te voeren op een waarderende manier en vaardigheden daarvoor in te oefenen,
- instrumenten uitwerken om de methodiek te implementeren bij Limburgse klussendiensten,
- ontwikkelen van kwaliteitscriteria voor de opmaak van lastenboeken die de uitvoering van klussen inbedden in de principes van versterkend en verbindend werken
- aantonen dat het uitvoeren van klussen in arme gezinnen een werkzaam element kan zijn van een afgestemde en versterkende hulpverlening.

Meer informatie en de resultaten van het lerend netwerk vind je op www.klusmaat.be.

Voor de uitwerking van het sociaal ondersteuningsluik werd aanvankelijk samengewerkt met De Brug Hasselt vzw (een vereniging waar armen het woord nemen) en met Domo Leuven. Hieruit groeide **Domo Hasselt vzw**. Domo ondersteunt vrijwilligers in hun contacten met gezinnen in armoede. Voor meer informatie verwijzen we naar www.domovlaanderen.be. In het project Thuiscompagnie richt Domo Hasselt vzw zich op de volgende doelstellingen:

- een vrijwilligerswerking volgens het model van DOMO Leuven uitbouwen in regio Hasselt,
- een traject opstarten met minstens 20 gezinnen,
- goede ondersteuning uitwerken voor de vrijwilligers (onthaal en opvang kandidaat-vrijwilligers, vorming, groepsbijeenkomsten, individuele feedback, enz.),
- organisaties en diensten uit de brede welzijns- en gezondheidssector sensibiliseren voor het belang van sociale steun voor gezinnen in armoede en hen informeren over de vrijwilligerswerking in Hasselt.

Verschillende organisaties uit de brede welzijnssector leveren via hun deelname aan de klankbordgroep een sympathieke bijdrage in het **opvolgen en bijsturen van het project** en het verspreiden van het ideeëngoed:

Agentschap Jongerenwelzijn; AKSI; CAW Limburg; CBE Limino; Christelijke Mutualiteiten; CKG 't Hummelhuis; Daidalos Vzw; De Brug Hasselt Vzw; Domo Hasselt vzw; Familiehulp; Kabinet Van Vlaams Minister Armoedebestrijding Ingrid Lieten; Kabinet Van Vlaams Minister van Welzijn Jo Vandeurzen; Kenniscentrum Hoger Instituut Gezinswetenschappen; Kind & Gezin; Landelijke Thuiszorg; Netwerk tegen Armoede; OCMW Bilzen; OCMW Diepenbeek; OCMW Hasselt; Open School Limburg-Zuid; Open Thuis Limburg; Opvoedingswinkel; PHL – Healthcare; Rimo Limburg Vzw; Solidariteit Voor Het Gezin; Stebo; VDAB; Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin - Team Welzijn & Samenleving; Welzijnsregio Noord-Limburg; Xios Hogeschool.

4. THUISCOMPAGNIE RESULTATEN VAN DE SAMENWERKING

Samen met de verschillende partners kan Thuiscompagnie heel wat resultaten voorleggen.

In de periode 2011-2013 werd met de Limburgse OCMW's:

- de methodiek van het LCO verder ontwikkeld,
- de coördinatoren LCO ondersteund via intervisie,
- een elektronisch registratiesysteem LCO opgezet,
- reflectiedagen georganiseerd voor deelnemers aan het LCO,
- beeldmateriaal rond de spelregels voor een goed LCO ontwikkeld,
- het LCO toegankelijk gemaakt voor iedere Limburger die er behoefte aan heeft.

De **erkende diensten gezinszorg en aanvullende Thuiszorg** en de **Bind-krachtrainers** hebben samen met **TAO** en de **provincie**:

- 104 verzorgenden opgeleid in het versterkend en verbindend werken met mensen in armoede,
- 20 coachen getraind en via supervisie bijgestaan om deze verzorgenden intensief te ondersteunen,
- de methodiek van het versterkend en verbindend werken met mensen in armoede verder verfijnd en ontwikkeld,
- 74 leidinggevendenden laten deelnemen aan een basisvorming versterkend en verbindend werken met mensen in armoede
- de ontwikkelde ervaring en deskundigheid na afloop binnen de organisaties verder verspreid.

Thuiscompagnie en **Stebo vzw** bracht in de projectperiode 20 klussendiensten samen in het lerend netwerk 'klusmaat'. Dit lerend netwerk zorgt ervoor dat het uitvoeren van klussen kan aansluiten op het versterkend en verbindend hulpverleningskader van Thuiscompagnie.

De provincie wenste de aanpak van Thuiscompagnie te evalueren. Minster Lieten, bevoegd voor Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin schreven daartoe een onderzoeksopdracht uit. Van 1 november 2011 tot en met 31 oktober 2012 nam het **Kenniscentrum van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (HUB-KAHO)** deze opdracht op. Dit onderzoek bracht onder meer de aanpak en betekenis van Thuiscompagnie voor de gezinnen in kaart. Het onderzoek leverde heel wat illustratiemateriaal voor dit draaiboek op. Het integrale onderzoeksrapport kan je terugvinden op <http://www.hig.be/nl/nieuws/evaluatie-van-de-aanpak-van-thuiscompagnie>.

5. THUISCOMPAGNIE ROLT VERDER UIT

Thuiscompagnie startte in januari 2011 en aanvankelijk liep de projectperiode tot 31 december 2013. December 2013 was echter geen eindpunt. De provincie en de verschillende partners zetten ook in 2014 verder in op dit project. Het is de bedoeling om de ontwikkelde methodiek verder te implementeren in het werkveld. Het draaiboek dat nu voor je ligt, is een instrument dat daartoe kan bijdragen. Het schetst vooral de mogelijkheden om gezinnen thuis praktisch te ondersteunen bij het runnen van hun huishouden. Het spreekt voor zich dat deze ondersteuning niet los staat van andere hulpverlening. Daarom besteden we in hoofdstuk 10 aandacht aan de afstemming met de andere hulpverlening.

Niet alleen het project Thuiscompagnie, maar ook dit draaiboek is er maar gekomen door het samenwerken en de inspanningen van velen. Schreven en reflecteerden mee: Heidi Braekmans, Debby Brepoels, Annelies Brulmans, Silvia Creemers, Ellen Cypers, Patricia Daems, Anja Dirckx, Anneleen D'Hooge, Mieja Engelen, Lieve Festraets, Geelen Odette, Rita Colson, Hilde Genoe, Girtje Goossens, Guy Hoeven, Inge Halinec, Lieve Kavs, Inge Leurs, Els Nijs, Kristien Nys, Renilde Nulens, Cecile Peters, Ine Spreuwers, Yola Thienpont, Katrien Vandenbempt, Ronnie Vanhove, Greta Vanmeert, Koen Vansevenant, Agnes Verbruggen en Marijke Winters. De bijdragen van de geïnterviewde moeders: Lisa, Banu, Kim, Christina, Carla, Amani, Lien, Kimberly, Lelie, Femke, Jessy, Wendy; vaders: Filip, Witte, Robert, Jef en jongeren: Xena, en Joske zijn in elk hoofdstuk zichtbaar in de vorm van citaten. Hun getuigenissen hielpen om vanuit hun (verscheiden) perspectief (kritisch) te kijken naar dit draaiboek. Deze namen zijn, omwille van hun privacy, fictief maar door henzelf gekozen.